

Sygn. akt: I C 859/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Małgorzata Żelewska
Protokolant:	protokolant Agnieszka Bronk-Marwicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 października 2017 r. w G.

sprawy z powództwa **R. S.**

przeciwko **M. Pasięka**

o zachówek

I. zasądza od pozwanego M. Pasięka na rzecz powódki R. S. kwotę 18.675 zł (osiemnaście tysięcy sześćset siedemdziesiąt pięć złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 8 lipca 2014r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. na podstawie art. 100 zdanie drugie k.p.c. kosztami procesu obciąża powódkę w 69 % zaś pozwanego w 31 % pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się niniejszego orzeczenia.

Sygnatura akt: I C 859/14

UZASADNIENIE

Powódka R. S. wniosła pozew przeciwko M. Pasięka domagając się od pozwanego zapłaty kwoty 60.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zachowku po I. M. (1).

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że jest córką zmarłej w dniu 22 lutego 2009r. I. M. (1). W dniu 20 grudnia 2013r. Sąd Okręgowy w Gdańsku zmienił postanowienie spadkowe w ten sposób, że spadek po I. M. (1) na podstawie testamentu ustnego z dnia 18 lutego 2009r. nabył w całości wprost M. Pasięka. W skład masy spadkowej wchodzi jednoizbowy lokal mieszkalny nr (...) położony w G. przy ul. (...) -24 o powierzchni 18,53 m² wraz z udziałem wynoszącym 67/10.000 w częściach wspólnych budynku. Powódka ustaliła, że wartość masy spadkowej wynosi 120.000 zł. Jak wskazała, spadkodawczyni miała dwie córki – powódkę i D. S. (1) – babcię pozwanego, która zrzekła się dziedziczenia. Powódka dwukrotnie zwracała się o zapłatę zachowku, jednak pisma pozostały bez odpowiedzi.

(pozew k. 4-6)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Zdaniem pozwanego wartość masy spadkowej została w pozwie podana niezgodnie z wartością rzeczywistą. Pozwany wskazał, że nieprawdziwe są twierdzenia powódki, że nie było odpowiedzi na jej pisma. Nadto, podniósł, iż powódka zabrała karty do bankomatu

spadkodawczyni i sumę około 3.500 zł z konta po jej śmierci i była już karana za takie samo przestępstwo. D. S. (1) była jedynym pełnomocnikiem do konta i po wypłacie z bankomatu powyższej sumy musiała pokryć dodatkowe koszty prowizyjne, aby zamknąć konto zmarłej. Powódka także włamała się do mieszkania, wyniosła część rzeczy i mieszkając tam zadłużyła mieszkanie na sumę ponad 9.000 zł, zniszczyła mieszkanie, zadłużyła media i doprowadziła do ich odłączenia. Powódka poprzez swoje postępowanie doprowadziła do wcześniejszej eksmisji I. M. (1) z mieszkania przy ul. (...) oraz przerwania długoletniej polisy (...), jak też do obciążeń komorniczych emerytury I. M. (1). Pozwany wskazał, że wykup mieszkania oraz jego kapitalny remont został sfinansowany z pieniędzy jego rodziców oraz książeczki mieszkaniowej J. Pasięka. Mieszkanie nie ma ciepłej wody oraz możliwości jego podłączenia. Mieszkanie zostało zniszczone, okradzione i zadłużone, mimo że miało dozorcę sądowego. Pozwany wskazał, że nie pracuje, jest uczniem klasy maturalnej technikum hotelarskiego.

(odpowiedź na pozew k. 47-49)

Na rozprawie w dniu 5 października 2017r. powódka cofnęła pozew w zakresie żądania ponad kwotę 41.850 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

(protokół rozprawy k. 457v)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. M. (1) zmarła w dniu 22 lutego 2009r. Spadkodawczyni była wdową i miała dwie córki: powódkę R. S. oraz D. S. (1).

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o zeznania świadka D. S. (1) k. 71)

R. S. oraz D. S. (1) zawarły z I. M. (1) umowę o zrzeczeniu się dziedziczenia. Przedmiotowa umowa została zawarta w celu przekazania całości spadku po I. M. (1) jej prawnukowi M. Pasięka.

(dowód: zeznania świadka D. S. (1) k. 71, przesłuchanie powódki płyta CD k. 288)

W dniu 29 listopada 2007r. przed notariusz I. E. prowadzącą kancelarię notarialną w G. (rep. A 3234/2007) I. M. (1) i powódka zawarły umowę o rozwiązaniu umowy zrzeczenia się dziedziczenia.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o akt notarialny – rozwiązanie umowy zrzeczenia się dziedziczenia k. 464)

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2013r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt III Ca 359/13 Sąd Okręgowy w Gdańsku zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 30 stycznia 2013r. w sprawie o sygnaturze VII Ns 740/09 w ten sposób, że stwierdził, iż spadek po I. M. (1) na podstawie testamentu ustnego z dnia 18 lutego 2009r., otwartego i ogłoszonego w dniu 10 lipca 2009r. w Sądzie Rejonowym w Gdyni w sprawie sygn. akt VII Ns 1609/09, nabył w całości wprost M. Pasięka.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 20 grudnia 2013r. k. 10)

Postanowieniem z dnia 2 grudnia 2009r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt VII Ns 2620/09 Sąd Rejonowy w Gdyni nakazał dokonać zabezpieczenia spadku po I. M. (1) poprzez spisanie rzeczy ruchomych znajdujących się w mieszkaniu położonym w G. przy ul. (...) oraz opisanie stanu technicznego i wyposażenia tego mieszkania. Powyższy spis został wykonany przez Komornika skarbowego Pierwszego Urzędu Skarbowego w G..

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o: postanowienie z dnia 2 grudnia 2009r. k. 12-14 akt Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze VII Ns 2620/09, protokół k. 23-25 tamże, zeznania świadka M. M. (1) k. 183)

Postanowieniem z dnia 23 lipca 2012r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt VII Ns 1770/12 Sąd Rejonowy w Gdyni nakazał dokonać dodatkowego zabezpieczenia spadku po I. M. (1) poprzez ustanowienie dozoru nad mieszkaniem

położonym w G. przy ul. (...), powierzając obowiązki dozorczy W. P.. Jednocześnie sąd nakazał zarządcy składać okresowe sprawozdania z dozoru nad lokalem.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o: wniosek k. 3-3v akt Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze VII Ns 1770/12, postanowienie z dnia 23 lipca 2012r. k. 4-7, sprawozdania zarządcy k. 19-21, 69-76, 87-90, 117-123, 156-158, 166-171 tamże, wniosek o eksmisję k. 60-62 tamże, zeznania świadka W. P. k. 183v-184)

W skład majątku spadkowego wchodziły następujące składniki majątkowe:

- prawo własności stanowiącego odrębną nieruchomość lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w G. przy ul. (...) -24 wraz z udziałem w wysokości 67/10.000 części w częściach wspólnych budynku oraz w użytkowaniu wieczystym działek pod budynkiem;

- kwota 3.000 zł znajdująca się na rachunku bankowym.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o: umowę ustanowienia odrębnej własności lokalu, jego sprzedaży i oddania gruntu w użytkowanie wieczyste z dnia 24 marca 2006r. rep. A 672/2000 k. 11-12v)

Przedmiotowe mieszkanie zostało wykupione przez I. M. (1) od Gminy M. G. za kwotę 8.382,58 zł po zastosowaniu 77 % bonifikaty. Przed wykupieniem mieszkania został wykonany całkowity remont tego mieszkania.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o: umowę ustanowienia odrębnej własności lokalu, jego sprzedaży i oddania gruntu w użytkowanie wieczyste z dnia 24 marca 2006r. rep. A 672/2000 k. 11-12v, protokół zdawczo – odbiorczy z dnia 1 października 2004r. k. 85-86)

Wartość rynkowa powyższej nieruchomości lokalowej według stanu z dnia otwarcia spadku wynosi 83.700 zł.

(dowód: pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości J. Ś. k. 316-351 wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 405-428 oraz ustnymi opiniami uzupełniającymi płyta CD k. 385 i k. 459)

Po śmierci I. M. (1), powódka i jej córka wypłaciły z konta zmarłej kwotę 3.000 zł.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o: zeznania świadka D. S. (1) k. 71, przesłuchanie powódki płyta CD k. 288)

Pismem z dnia 8 kwietnia 2014r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty zachowku w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania. Pismem z dnia 29 maja 2014r. powódka sprecyzowała, że domaga się kwoty 60.000 zł.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o wezwanie do zapłaty z dnia 8 kwietnia 2014r. wraz z dowodem nadania k. 13-13v, pismo powódki z dnia 29 maja 2014r. wraz z dowodem nadania k. 14-14v)

Po śmierci spadkodawczyni, do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) -24 w G. wprowadziła się powódka, jej obecny mąż O. S. oraz syn M. M. (2). W dniu 17 lipca 2012r. J. Pasięka złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o przesłuchanie powódki płyta CD k. 288, notatka urzędowa k. 1-1v akt Prokuratury Rejonowej w Gdyni o sygnaturze 2 Ds. 1692/12, protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie k. 2-4 tamże)

W czasie zamieszkiwania powódki w spornym lokalu zadłużenie wobec wspólnoty mieszkaniowej wzrosło do kwoty 7.729,10 zł (stan ze stycznia 2014r.). W dniu 19 stycznia 2014r. powódka zwróciła mieszkanie pozwanemu. Po zwrocie mieszkania przez powódkę, pozwany wykonał remont tego mieszkania.

(dowód: faktury VAT k. 94-105, sprawozdanie końcowe k. 166-167 akt Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze VII Ns 1770/12)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, dowodu z zeznań świadków R. R., D. S. (1), J. Pasięka, M. M. (1), W. P., D. S. (2), I. M. (2), I. R., dowodu z przesłuchania powódki oraz dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości J. Ś..

Oceniając zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy Sąd nie dopatrywał się żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej dokumentów znajdujących się w aktach Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze VII Ns 2620/09, VII Ns 1770/12 i VII Ns 740/09 oraz aktach Prokuratury Rejonowej w Gdyni o sygnaturze 2 Ds. 1692/12, a także licznych dokumentów przedłożonych przez strony, w szczególności umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu, jego sprzedaży i oddania gruntu w użytkowanie wieczyste z dnia 24 marca 2006r. Podkreślić bowiem należy, iż dokumenty w postaci orzeczeń sądowych, akt karnych czy aktu notarialnego mają charakter dokumentów urzędowych i w związku z tym korzystają one z domniemania autentyczności i zgodności z prawdą wyrażonych w nich oświadczeń, których w toku niniejszego postępowania żadna ze stron nie obaliła w trybie art. 252 k.p.c. W przypadku pozostałych przedłożonych przez strony dokumentów mających charakter dokumentów prywatnych żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności tych dokumentów ani nie zaprzeczyła, iż osoby podpisane pod tymi dokumentami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych. Niemniej, część z tych dokumentów, w szczególności dotycząca wysokości poniesionej przez stronę pozwaną szkody, nie miała żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, o czym mowa będzie w dalszej części uzasadnienia.

Za wiarygodny dowód w sprawie Sąd uznał również opinię biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości J. Ś.. W ocenie Sądu opinia złożona przez biegłego została sporządzona w sposób rzetelny, profesjonalny i z zachowaniem należytych standardów i po uzupełnieniu stanowi ona w pełni przydatny środek dowodowy do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. W opiniach uzupełniających biegły w sposób rzetelny i przekonujący odniósł się do wszystkich zarzutów zgłoszonych przez strony i dokonał weryfikacji pierwotnej opinii w oparciu o dostarczone przez strony informacje dotyczące stanu budynku i pomieszczeń przynależnych do spornego lokalu. Ostateczna opinia przedstawiona przez biegłego nie budzi również żadnych wątpliwości w świetle zasad logicznego rozumowania oraz zasad doświadczenia życiowego. W tym stanie rzeczy Sąd nie znalazł żadnych uzasadnionych podstaw, by kwestionować wskazaną ostatecznie przez biegłego J. Ś. wartość rynkową nieruchomości wchodzącej w skład masy spadkowej po I. M. (1).

Natomiast z dużą ostrożnością Sąd podszedł do oceny zeznań świadków oraz stron. Nie ulega bowiem wątpliwości, że rodzina powódki i pozwanego pozostaje od jakiegoś czasu w konflikcie, zaś świadkami w niniejszej sprawie byli głównie członkowie rodziny. Bez wątpienia złe relacje rodzinne pomiędzy powódką i jej dziećmi a matką i babką pozwanego odzwierciedliły się w zeznaniach świadków oraz stron. Świadczenie bowiem zeznawali na korzyść tej strony, z którą pozostają w dobrych relacjach, starali się pokazać tę stronę w jak najlepszym świetle i obarczyć drugą stronę odpowiedzialnością za zły stan relacji rodzinnych. Znamienne jest przy tym, że J. Pasięka i jej matka D. S. (1) zeznały, że wykup mieszkania wchodzącego w skład masy spadkowej został sfinansowany ze środków pochodzących z książeczki mieszkaniowej J. Pasięka, a także że przed śmiercią I. M. (1) rodzice pozwanego wykonali za własne środki kapitałny remont tego mieszkania i zakupili meble do tego mieszkania, zaś powódka i jej córka I. M. (2) zeznały, że zakup mieszkania został pokryty z oszczędności spadkodawczyni oraz kwoty 2.000 zł ofiarowanej przez I. M. (2). Nadto, powódka i jej córka zgodnie zeznały, że nie wiedzą nic o remoncie przeprowadzonym przez rodziców pozwanego i nie wiedzą kto zakupił meble znajdujące się na wyposażeniu mieszkania. W związku z powyższym Sąd uznał zeznania świadków i stron za wiarygodne i przydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w takim stopniu w jakim korelują z materiałem dowodowym w postaci dokumentów. W ocenie Sądu na wiarę zasługują zeznania matki i babki pozwanego, że remont i wyposażenie mieszkania zostały sfinansowane przez państwa Pasięka. Przemawia bowiem za tym fakt, że następnie obie córki I. M. (1) zawarły umowę o zrzeczeniu się dziedziczenia, wskutek czego do spadku po I. M. (1) miał zostać powołany M. Pasięka. Miało to wynagrodzić rodzicom pozwanego poniesione wydatki i nakłady. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i powódki co do tego, że w dacie śmierci I. M. (1) na jej rachunku bankowym znajdowała się suma 3.000 zł, która została następnie wypłacona przez powódkę. Podkreślić

także należy, iż z uwagi na brak zgłoszonych roszczeń przez pozwanego reprezentowanego w niniejszej sprawie przez fachowego pełnomocnika z urzędu (np. zarzutu potrącenia) żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miały zeznania dotyczące szkody poniesionej przez pozwanego w związku z czasowym zamieszkiwaniem w lokalu przy ul. (...) - 24/21 w G. przez powódkę i jej rodzinę

Podstawę prawną powództwa stanowi przepis art. 991 k.c., zgodnie z którym zstępny, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni – dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach – połowa wartości tego udziału (zachówek) (§ 1). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia (§ 2).

W pierwszej kolejności należało ustalić wysokość udziału spadkowego powódki. Strona powodowa wywodziła, że wobec zrzeczenia się dziedziczenia po I. M. (1), przez drugą z córek spadkodawczyni – D. S. (1), należny powódce zachówek powinien odpowiadać połowie wartości masy spadkowej. Fakt zawarcia umowy zrzeczenia się dziedziczenia przez obie córki spadkodawczyni, a także fakt rozwiązania tej umowy przez powódkę nie były sporne pomiędzy stronami. Zważyć należy, iż zgodnie z treścią art. 992 k.c. przy ustalaniu udziału spadkowego stanowiącego podstawę do obliczania zachowku uwzględnia się także spadkobierców niegodnych oraz spadkobierców, którzy spadek odrzucili, natomiast nie uwzględnia się spadkobierców, którzy zrzekli się dziedziczenia albo zostali wydziedziczeni. W ocenie Sądu, zważywszy na szczególne okoliczności w jakich córki zrzekły się dziedziczenia po I. M. (1), jak również na okoliczności rozwiązania umowy o zrzeczeniu się dziedziczenia przez powódkę, ustalenie wysokości zachowku w taki sposób byłoby nie do pogodzenia w świetle zasad współżycia społecznego. Wskazać należy, iż w judykaturze podkreśla się, że zastosowanie art. 5 k.c. nie jest wykluczone także do spadkowych praw podmiotowych (por. wyroku SN z dnia 11 lipca 2012r. I CSK 75/12, LEX nr 1311040), w tym nie jest wyłączone obniżenie wysokości należnej z tego tytułu sumy na podstawie art. 5 k.c. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1981r., III CZP 18/81, OSNCP 1981 nr 12, poz. 228, L.). Podkreśla się, że ocena Sądu, czy żądanie zapłaty sumy odpowiadającej wysokości zachowku stanowi nadużycie prawa (art. 5 k.c.), nie powinna pomijać, że prawa osoby uprawnionej do zachowku służą urzeczywistnieniu obowiązków moralnych, jakie spadkodawca ma wobec swoich najbliższych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 215/03, PiP (...)). Jednocześnie jednak dopuszcza się, że pozbawienie osoby uprawnionej zachowku na podstawie art. 5 k.c., jednakże tylko w sytuacjach wyjątkowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2001 r., IV CKN 250/00, niepublikowany). Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zaszły właśnie takie wyjątkowe okoliczności, które uniemożliwiają zastosowanie wskazanego przez powódkę sposobu wyliczenia wysokości zachowku. Jak wynika z zeznań D. S. (1), J. Pasięka, a także powódki przyczyną zrzeczenia się dziedziczenia po I. M. (1) przez jej córki był zamiar i wola spadkodawczyni powołania do całości spadku pozwanego M. Pasięki. Jak zeznały D. S. (1) i J. Pasięka miało to zrekompensować poniesione przez rodziców pozwanego wydatki na wykup mieszkania od Gminy M. G. oraz na remont i wyposażenie tego mieszkania. Następnie – po zmianie testamentu przez I. M. (1) – doszło do rozwiązania umowy o zrzeczeniu się dziedziczenia przez powódkę. Niemniej, ostatecznie, wobec sporządzenia testamentu ustnego, został przywrócony przez I. M. (1) poprzedni porządek dziedziczenia i do całości spadku został powołany pozwany. W odróżnieniu od siostry, D. S. (1) nie zawarła jednak umowy o zrzeczeniu się dziedziczenia, chcąc, by została zrealizowana wola spadkodawczyni i do całości spadku został powołany jej wnuk. W tym kontekście brak rozwiązania umowy o zrzeczeniu się dziedziczenia przez babkę pozwanego nie może rodzić skutku w postaci zwiększenia zachowku pozwanej. Powstały w wyniku powyższych czynności stan rzeczy powodowałaby, że nie zostałaby urzeczywistniona faktyczna wola spadkodawczyni. Taki skutek jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. Takie zachowanie nie byłoby lojalne i uczciwe. W orzecznictwie wskazuje się, że istnieje możliwość korygowania skutków zastosowania przepisów o zachowku z powołaniem się na zarzut nadużycia prawa podmiotowego (art. 5 KC) w celu zapobieżenia powstaniu sytuacji jaskrawie niesprawiedliwych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie - VI Wydział Cywilny z dnia 9 grudnia 2015 r. VI ACA 1779/14). W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że w przywołanych powyżej okolicznościach powódce należy się zachówek w wysokości 1/4 substratu zachowku ($\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$).

Kolejną kwestią było ustalenie stanu czynnego spadku. W niniejszej sprawie nie było sporu, iż w skład majątku spadkowego wchodziło prawo własności stanowiącego odrębną nieruchomość lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w G. przy ul. (...) -24 wraz z udziałem w wysokości 67/10.000 części w częściach wspólnych budynku oraz w prawie użytkowania wieczystego działek pod budynkiem. Sporna natomiast była wartość rynkowa tego prawa. Powódka podnosiła, iż wartość mieszkania wynosi 120.000 zł. Pozwany zakwestionował jednak powyższą kwotę. Ostatecznie wartość rynkowa powyższej nieruchomości lokalowej według stanu z dnia otwarcia spadku została ustalona na podstawie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości. Przy określeniu wartości tego mieszkania biegły J. Ś. uwzględnił fakt, że budynek, w którym położone jest sporne mieszkanie był w dacie otwarcia spadku ocieplony, jak też uwzględnił pomieszczenia przynależne (piwnica). Według biegłego wartość rynkowa tego mieszkania wynosi 83.700 zł. Zarzuty do opinii biegłego zgłosiła strona powodowa, podnosząc, że biegły zupełnie dowolnie przyjął inny niż w pierwotnej opinii współczynnik w postaci średniej ceny transakcyjnej dla nieruchomości lokalowej w próbie kwocie 5.441,89 zł/m² oraz inną sumę współczynników korygujących dla wycenianego lokalu w kwocie 0,87, co wpłynęło na wzrost ceny nieruchomości. Powyższe zarzuty nie zasługiwały na uwzględnienie. Zważyć bowiem należało, iż z uwagi na upływ czasu, jaki minął od wydania pierwotnej opinii, biegły musiał przyjąć inną bazę transakcji niż poprzednio, co wpłynęło także na zmianę współczynnika korygującego. Nadto, uwzględnił – nieznanym wcześniej fakt, że do lokalu przynależy piwnica oraz że budynek był ocieplony. Zatem, ostatecznie, zgodnie z opinią biegłego sądowego, Sąd przyjął, że wartość rynkowa lokalu wynosi 83.700 zł. Poza wspomnianym lokalem do majątku spadkowego należało również doliczyć kwotę, jaka znajdowała się na rachunku bankowym spadkodawczyni w chwili śmierci tj. kwotę 3.000 zł. Powódka przyznała, że taka kwota została po śmierci I. M. (1) wypłacona z tego konta. Całkowicie gołosłowne były natomiast twierdzenia powódki, że kwota ta została przeznaczona na pokrycie długów spadkowych związanych z organizacją pogrzebu. Na tę okoliczność powódka – mimo że była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika – nie złożyła żadnych wiarygodnych dowodów. Reasumując, Sąd przyjął, że stan czynny spadku stanowi kwotę 86.700 zł. Rozstrzygnąwszy kwestię powyższą kwestię, przejść należy do ustalenia czystej wartości spadku. Czysta wartość spadku stanowi różnicę pomiędzy stanem czynnym spadku, czyli wartością wszystkich praw należących do spadku, według ich stanu z chwili otwarcia spadku i cen z chwili orzekania o zachowku, a stanem biernym spadku, czyli sumą długów spadkowych, z pominięciem jednak długów wynikających z zapisów i poleceń (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 lutego 2014r., I ACa 302/13, LEX nr 1437868). Z uwagi na brak wykazania przez strony, iż istniały jakiegokolwiek długi spadkowe przyjąć należało, iż czysta wartość spadku jest równa czynnemu spadku i wynosi 86.700 zł.

Strona pozwana w niniejszej sprawie powoływała się na okoliczności związane z zamieszkiwaniem powódki i jej rodziny w mieszkaniu wchodzącym w skład spadku, w tym na zniszczenie mienia, nieponoszenie opłat eksploatacyjnych i opłat za media. Mimo jednak tego, że pozwany w niniejszej sprawie był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika nie zgłosił zarzutu potrącenia. W tej sytuacji brak było podstaw do badania czy rzeczywiście zachodzą podstawy do przypisania powódce odpowiedzialności deliktowej. Nadto, zdaniem Sądu, okoliczności dotyczące zamieszkiwania powódki w ww. lokalu nie stanowią podstawy do przyjęcia, że domaganie się przez powódkę zachowku w tej konkretnej sytuacji stanowi nadużycie prawa podmiotowego. Podkreślić bowiem należy, iż zastosowanie art. 5 k.c. nie obejmuje sytuacji, w których interes strony podlega ochronie za pomocą innych środków prawnych (por. wyrok SN z dnia 14 grudnia 2004 r., II CK 255/04, Lex nr 277869). Zdaniem Sądu pozwany może dochodzić roszczeń z tytułu naprawienia szkody w postępowaniu o zapłatę. Z okoliczności wynika, że takie sprawy już toczą się pomiędzy stronami. W tym stanie rzeczy Sąd nie dopatrywał się żadnych podstaw, aby na podstawie przepisu art. 5 k.c. oddalić całkowicie powództwo.

Biorąc natomiast pod rozwagę, iż powódce przysługuje roszczenie o zapłatę w wysokości połowy udziału spadkowego, jaki przypadłby jej w razie dziedziczenia ustawowego, to w konsekwencji należy się jej kwota 21.675 zł (86.700 zł x 1/2 x 1/2). Jednocześnie Sąd uznał, że na poczet zachowku należy zaliczyć kwotę 3.000 zł, którą powódka wypłaciła z rachunku bankowego spadkodawczyni, gdyż w tym zakresie jej roszczenie zostało już zaspokojone. Dlatego też na podstawie art. 991 k.c. Sąd w punkcie pierwszym sentencji wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 18.675 zł tytułem zachowku. Ponadto Sąd na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. zasądził od powyższej

kwoty odsetki ustawowe od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 8 lipca 2014r. do dnia zapłaty. W pozostałej części powództwo oddalono na mocy art. 991 § 1 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. a contrario.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 100 k.p.c., uznając, że powódka przegrała w 69 %, zaś pozwany w 31 % i w takim stosunku obciążył strony kosztami postępowania. Szczegółowe wyliczenie kosztów, na mocy art. 108 § 1 k.p.c. Sąd powierzył Referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku.